

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Raerinne, Jani Petteri			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Erytistieteiden ceteris paribus -lait - Pohdintoja semantiikan ja sisällön ongelmista ja postuloinnin tarpeesta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-09-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 115 + 3 (liite)
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tarkastelen tutkielmassani erityistieteiden lakiyleistyksiä, jotka tekee ongelmallisiksi se, että niillä on poikkeuksia. Tavallisin tieteenfilosofian tapa reagoida erityistieteiden lakiyleistyksien poikkeuksiin on rakentaa nämä ceteris paribus -lakeina liittämällä lakiyleistyksiin ceteris paribus -ehtolause. Tämän ceteris paribus -ehtolauseen tehtävänä on sekä suojella näin muodostuvia ceteris paribus -lakeja niiden poikkeuksilta siten, että ko. laki pätee ceteris paribus ("joidenkin muiden asioiden ollessa poissa, samalla lailla ja/ tai normaalisti") että sallia näille ceteris paribus -laeille poikkeuksettomien lakien funktiot: selittäminen, ennustaminen, tuki kontrafaktuaaleille jne.</p> <p>Ceteris paribus -lakien ongelma on, että ei ole olemassa filosofisista näkemystä itse ceteris paribus -ehtolauseen merkityksestä, totuusehdoista tai sisällöstä, jolloin mikä tahansa voi toimia tällaisena ehtolauseena. Ja tämä ei vaikuta mielekkäältä, koska esim. biologian lait pätevät tällöin, "paitsi jos X"; missä X:n paikalle voidaan lisätä mitä tahansa, mikä ei sitten väitteen mukaan ollut poissa, samalla lailla ja/ tai normaalisti. Eivätkä vain lait, vaan kaikki mielivaltaisetkin yleistyksset voidaan suojata näillä epämääräisillä ceteris paribus -ehtolauseille, jolloin mikään ei falsifioi myöskään näitä jälkimmäisiä.</p> <p>Tarkastelen tutkielmassani useita ceteris paribus -ehtolauseen eksplikointiyrityksiä ja argumentoin, että ne ovat kaikki epäonnistumisia. Pyrin myös osoittamaan, että fysiikan lait eivät ole lakeja, joilla on poikkeuksia ja jotka täten pitäisi kvalifioida ceteris paribus -ehtolauseilla.</p> <p>Tarjoan tutkielmani viimeisessä luvussa ratkaisun alkuperäiseen erityistieteiden lakiyleistyksien poikkeuksien ongelmaan. Ratkaisu on kuitenkin, että hylkäämme erityistieteiden yleistyksien konstruoinnin ceteris paribus -lakeina ja otamme erityistieteiden yleistyksset sellaisenaan – pelkinä yleistyksinä. Tarkastelemme sitten näiden yleistyksien stabiiliusominaisuutta – niiden invariantteja, ja rakennamme "lakien" funktiot invariantteista yleistyksistä ilman ceteris paribus -lakeja tai ylipäättään lainomaisia yleistyksiä.</p> <p>Tutkielmani tärkein johtopäätös on, että ei ole olemassa motivaatiota tai tarvetta erityistieteissä ceteris paribus -laeille ainakaan kolmesta syystä. Ensinnäkin, fysiikan lait ovat poikkeuksettomia lakeja. Lisäksi meille on tällaisille poikkeuksettomille laeille olemassa filosofisia näkemyksiä siitä, mitä nämä lait ovat ja miten ne toimivat kuten lakien odotetaan toimivan. Toiseksi, ei ole olemassa filosofista näkemystä siitä, mitä ceteris paribus -lait ovat tai näkemystä siitä, miten nämä lait toimisivat kuten oletamme lakien toimivan. Kolmanneksi, on kuitenkin näkemys siitä, miten erityistieteen invariantit yleistyksset toimivat, kuten oletamme lakienkin toimivan.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>luonnonlait postulointi ceteris paribus -lait erityistieteet invariantteja tiede - filosofia - tieteenfilosofia semantiikka - sisältö - ongelmat</p>			
<p>Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited</p> <p>Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247</p>			
<p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p>			